ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Страсбург, 26.11.2024 г.
COM(2024) 725 final

Препоръка за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

за одобряване на националния средносрочен фискално-структурен план на Румъния

Препоръка за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

за одобряване на националния средносрочен фискално-структурен план на Румъния

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1263, и по-специално член 17 от него,

като взе предвид препоръката на Комисията,

като има предвид, че:

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

(1) На 30 април 2024 г. влезе в сила реформирана рамка на ЕС за икономическо управление. Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение[1], заедно с изменения Регламент (ЕО) № 1467/97 за прилагането на процедурата при прекомерен дефицит[2] и изменената Директива 2011/85/ЕС на Съвета за бюджетните рамки на държавите членки[3] са основните елементи на реформираната рамка на ЕС за икономическо управление. Рамката има за цел да гарантира устойчивост на обслужването на държавния дълг и устойчив и приобщаващ растеж чрез реформи и инвестиции. Тя насърчава националната ангажираност и има средносрочна насоченост, съчетана с ефективно и съгласувано прилагане на правилата.

(2) Националните средносрочни фискално-структурни планове, които държавите членки представят на Съвета и на Комисията, са в центъра на новата рамка за икономическо управление. Плановете следва да постигат две цели: i) да гарантират, че до края на периода на корекция консолидирания държавен дълг е с правдоподобно низходяща траектория или остава на разумни равнища, както и че бюджетният дефицит е сведен и поддържан под референтната стойност от 3 % от БВП в средносрочен план, и ii) да гарантират осъществяването на реформи и инвестиции, за да се отговори на основните предизвикателства, установени в контекста на европейския семестър, и да се изпълнят общите приоритети на ЕС. За тази цел всеки план следва да съдържа

---

[1] Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2024 г. за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета (ОВ L, 2024/1263, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

[2] Регламент (ЕС) 2024/1264 на Съвета от 29 април 2024 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 1467/97 за ускоряване и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L, 2024/1264, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

[3] Директива (ЕС) 2024/1265 на Съвета от 29 април 2024 г. за изменение на Директива 2011/85/ЕС относно изискванията за бюджетните рамки на държавите членки (ОВ L, 2024/1265, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

средносрочен ангажимент за план за нетните разходи[4], с който ефективно се установява бюджетно ограничение за срока на плана, обхващащ четири или пет години (в зависимост от нормалната продължителност на законодателния цикъл в държавата членка). Освен това в плана следва да се обясни как държавата членка ще гарантира осъществяването на реформите и инвестициите в отговор на основните трудности, установени в контекста на европейския семестър, по-специално в специфичните за всяка държава препоръки (включително тези, които се отнасят до процедурата при макроикономически дисбаланси (ПМД), ако е приложимо), и как планът ще изпълнява общите приоритети на Съюза. Периодът за фискална корекция обхваща четири години и може да бъде удължен с до три години, ако държавата членка се ангажира да осъществи набор от съответни реформи и инвестиции, които отговарят на критериите, определени в Регламент (ЕС) 2024/1263.

(3) След представянето на плана Комисията оценява дали той отговаря на изискванията на Регламент (ЕС) 2024/1263.

(4) По препоръка на Комисията Съветът следва да приеме препоръка за залагане на плана за нетните разходи на съответната държава членка и, когато е приложимо, одобрява набора от ангажименти за реформи и инвестиции, обуславящи удължаване на периода на фискална корекция.

СЪОБРАЖЕНИЯ ОТНОСНО НАЦИОНАЛНИЯ СРЕДНОСРОЧЕН ФИСКАЛНО-СТРУКТУРЕН ПЛАН НА РУМЪНИЯ

(5) На 25 октомври 2024 г. Румъния представи своя национален средносрочен фискално-структурен план на Съвета и Комисията. Това стана след удължаване на срока, посочен в член 36 от Регламент (ЕС) 2024/1263, както бе договорено с Комисията. Крайният срок за представяне беше удължен, както бе договорено с Комисията, с оглед на причините, посочени от Румъния.

Процес преди представянето на плана

(6) На 21 юни 2024 г. Комисията изпрати референтната траектория[5] на Румъния в съответствие с член 9 от Регламент (ЕС) 2024/1263. Комисията публикува референтната траектория на 25 октомври.[6] Референтната траектория се

---

4 Нетни разходи съгласно определението в член 2 от Регламент (ЕС)2024/1263, а именно публичните разходи след приспадане на: i) разходите за лихви, ii) дискреционните мерки по отношение на приходите, iii) разходите по програми на Съюза, изцяло покрити от приходи от фондове на Съюза, iv) националните разходи за съфинансиране на програми, финансирани от Съюза, v) цикличните елементи на разходите за обезщетения за безработица, както и vi) еднократните и други временни мерки.

5 Предварителните насоки, предадени на държавите членки и на Икономическия и финансов комитет, включват траектории със и без удължаване на периода на корекция (обхващащи съответно 4 и 7 години). Те включват и основните начални условия и основните допускания, използвани в средносрочната рамка на Комисията за прогнозиране на държавния дълг. Референтната траектория е изчислена въз основа на методиката, описана в *Обзора на Комисията за устойчивостта на обслужването на дълга от 2023 г.* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en). Тя се основава на прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. и средносрочното ѝ удължаване до 2033 г., а дългосрочният растеж на БВП и разходите, свързани със застаряването на населението, са в съответствие със *съвместния доклад на Комисията и Съвета от 2024 г. относно застаряването на населението* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

6 https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#romania

основава на риска и гарантира, че до края на периода на фискална корекция и при липса на допълнителни бюджетни мерки след периода на корекция консолидираният държавен дълг следва правдоподобно низходяща траектория или остава на разумни равнища в средносрочен план, както и че дефицитът по консолидирания държавен бюджет е сведен под 3 % от БВП през периода на корекция и се поддържа под тази референтна стойност в средносрочен план. Средносрочният период се определя като период от десет години след края на периода на корекция. В съответствие с член 6, буква г) и членове 7 и 8 от Регламент (ЕС) 2024/1263 референтната траектория е съобразена и с референтната стойност за дефицита, механизма за гарантиране на устойчивостта на обслужването на дълга и механизма за гарантиране на устойчивостта при дефицит. Съгласно референтната траектория на Румъния въз основа на допусканията на Комисията и ако се приеме период на корекция от 7 години, нетните разходи не следва да се увеличават над стойностите, посочени в таблица 1. Това означава среден ръст на нетните разходи от 5,2 % през периода на корекция (2025—2031 г.) и 5,5 % през периода 2025—2028 г.

Таблица 1: Референтна траектория, предоставена от Комисията на Румъния на 21 юни 2024 г.

	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.	2029 г.	2030 г.	2031 г.	Средно 2025—2028 г.	Средно 2025—2031 г.
Максимален ръст на нетните разходи (годишно, в %)	6,1	5,7	5,3	5,0	4,8	4,7	4,5	5,5	5,2

Източник: Изчисления на Комисията.

(7) В съответствие с член 12 от Регламент (ЕС) 2024/1263 между юли и октомври 2024 г. Румъния и Комисията проведоха технически диалог. Диалогът беше съсредоточен върху предвидения от Румъния план за нетните разходи и залегналите в него допускания, както и върху предвидения набор от ангажименти за реформи и инвестиции, които са в основата на искането на Румъния за удължаване на периода на корекция. Дискусиите бяха съсредоточени върху данъчната реформа, реформата на данъчната администрация, реформата на данъчния режим за микропредприятията и прегледите на разходите. В тях също така беше разгледано и предвиденото осъществяване на реформи и инвестиции в отговор на основните предизвикателства, установени в контекста на европейския семестър, и общите приоритети на Съюза за справедлив екологичен и цифров преход, социална и икономическа устойчивост, енергийна сигурност и изграждане на отбранителни способности.

(8) През октомври 2024 г., в съответствие с член 11, параграф 3 и член 36, параграф 1, буква в) от Регламент (ЕС) 2024/1263, съгласно информацията, предоставена от Румъния в нейния план, страната започна процес на консултация с гражданското общество и социалните партньори. Според информацията, предоставена от Румъния в нейния план, на 16 октомври 2024 г. планът е бил подложен на обществено обсъждане с представители на деловите среди и гражданското общество.

Други свързани процеси

(9) Румъния понастоящем е обект на процедура при прекомерен дефицит[7]. На 3 април 2020 г. Съветът, по препоръка на Комисията, прие Решение (ЕС) 2020/509 съгласно член 126, параграф 6 от ДФЕС относно наличието на прекомерен дефицит в Румъния поради планирано неспазване на критерия за дефицита по ДФЕС и издаде препоръка съгласно член 126, параграф 7 от ДФЕС за прекратяване на ситуацията на прекомерен бюджетен дефицит най-късно до 2022 г. С оглед на сериозното свиване на стопанската дейност, свързано с пандемията от COVID-19, на 18 юни 2021 г. Съветът прие преразгледана препоръка до Румъния съгласно член 126, параграф 7 от ДФЕС, като удължи срока за коригиране до 2024 г. На 24 ноември 2021 г. Комисията стигна до заключението, че Румъния е предприела ефективни действия в отговор на препоръката на Съвета от 18 юни 2021 г. съгласно член 126, параграф 7 от ДФЕС и счете, че към онзи момент не са необходими допълнителни стъпки в рамките на процедурата при прекомерен дефицит. През 2023 г. обаче нито един от подкомпонентите на препоръката на Съвета, отправена към Румъния през 2021 г., категорично не бяха изпълнени. Номиналният дефицит беше значително по-голям (6,5 % от БВП спрямо 4,4 % от БВП съгласно препоръката на Съвета), структурното усилие беше много по-слабо от препоръчаното, а растежът на нетните разходи — много по-силен от препоръчания.

(10) Поради това на 26 юли 2024 г. Съветът констатира, че Румъния не е предприела ефективни действия в отговор на препоръката на Съвета от 18 юни 2021 г.[8] Настоящата препоръка съвпада с преразгледаната препоръката на Съвета съгласно член 126, параграф 7 от ДФЕС за прекратяване на ситуацията на прекомерен бюджетен дефицит в Румъния[9]. Едновременното приемане на тези препоръки, което е съобразено с прехода към новата рамка за икономическо управление и е обосновано от него, гарантира съгласуваност между препоръчаните планове за корекции.

(11) На 19 юни 2024 г. Комисията стигна до заключението, че в Румъния са налице прекомерни макроикономически дисбаланси. По-специално Румъния е изправена пред уязвимости, свързани с външните сметки, главно по отношение на големи и нарастващи държавни дефицити, докато значителният натиск върху цените и разходите се е засилил, а политическите действия са слаби[10].

(12) На 21 октомври 2024 г. Съветът отправи към Румъния поредица от специфични за държавата препоръки (СДП) в контекста на европейския семестър[11].

---

[7] Всички документи, свързани с процедурата при прекомерен дефицит за Румъния, са публикувани на следния уебсайт: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/romania_en?prefLang=bg.

[8] ОВ L, 1.8.2024 г., ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2024/2130/oj

[9] Препоръка за препоръка на Съвета за преодоляване на прекомерния дефицит в Румъния, 26.11.2024 г., COM(2024)957 final.

[10] Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейската централна банка, Европейския икономически и социален комитет, Комитета на регионите и Европейската инвестиционна банка, COM (2024) 600 final, приложение 4.

[11] Препоръка на Съвета относно икономическите, бюджетните, трудовите и структурните политики на Румъния, все още непубликувана.

ОБОБЩЕНИЕ НА ПЛАНА И НА НЕГОВАТА ОЦЕНКА ОТ КОМИСИЯТА

(13) В съответствие с член 16 от Регламент (ЕС) 2024/1263 Комисията оцени плана, както следва:

Контекст: макроикономическа и фискална ситуация и перспектива

(14) Стопанската дейност в Румъния е нараснала с 2,4 % през 2023 г. благодарение на вътрешното търсене. Според прогнозата на Европейската комисия от есента на 2024 г. се очаква икономиката да нарасне с 1,4 % през 2024 г., като забавянето отразява по-слабото развитие на промишленото производство, жилищното строителство, информационните технологии и транспортните услуги. През 2025 г. реалният БВП се очаква да нарасне с 2,5 % благодарение на устойчивото частно потребление и ускоряването на частните инвестиции, като и двете ще бъдат подпомогнати от по-благоприятните финансови условия. През 2026 г. реалният БВП се очаква да нарасне с 2,9 %, тъй като финансираните от ЕС инвестиции в публична инфраструктура следва да осигурят силен стимул за растежа, докато програмата в рамките на МВУ навлиза в заключителния си етап. През прогнозния период (т.е. 2024—2026 г.) растежът на потенциалния БВП в Румъния се очаква да бъде средно 2,2 %, което ще се дължи на увеличаването на капитала и нарастването на общата факторна производителност. През 2023 г. равнището на безработицата беше 5,6 % и Комисията прогнозира, че ще възлезе на 5,5 % през 2024 г., 5,5 % през 2025 г. и 5,4 % през 2026 г. Очаква се инфлацията (дефлаторът на БВП) да намалее от 12,8 % през 2023 г. на 9,0 % през 2024 г. и през 2025 г. да достигне 5,9 %, а през 2026 г. — 5,3 %.

(15) Що се отнася до фискалната динамика, през 2023 г. дефицитът по консолидирания държавен бюджет на Румъния възлизаше на 6,5 % от БВП. Според прогнозата на Европейската комисия от есента на 2024 г. се очаква той да достигне 8,0 % от БВП през 2024 г., 7,9 % от БВП през 2025 г. и при условие че политиката остане непроменена — 7,9 % през 2026 г. Прогнозата на Комисията не отразява проектобюджета на Румъния за 2025 г., който все още не е изготвен. В края на 2023 г. консолидираният държавен дълг беше 48,9 % от БВП. Според прогнозата на Комисията съотношението на дълга към БВП се очаква да нарасне до 52,2 % от БВП в края на 2024 г. Очаква се то да нарасне до 56,1 % от БВП в края на 2025 г. и до 59,7 % в края на 2026 г. Във фискалната прогноза на Комисията не се вземат предвид самите политически ангажименти в средносрочните планове, докато те не бъдат подкрепени от надеждно обявени и уточнени в достатъчна степен конкретни мерки на политиката.

План за нетните разходи и основни макроикономически допускания в плана на Румъния

(16) Националният средносрочен фискално-структурен план на Румъния обхваща периода 2025—2028 г. и представя фискална корекция в продължение на седем години.

(17) Планът съдържа цялата информация, изисквана съгласно член 13 от Регламент (ЕС) 2024/1263.

(18) В плана се поема ангажимент по отношение на плана за нетните разходи, посочен в таблица 2, което съответства на среден ръст на нетните разходи от 4,8 % през годините 2025—2028. Освен това Румъния се ангажира с набор от реформи и инвестиции с оглед на удължаване на периода на корекция до

7 години (2025—2031 г.), през който се планира средният ръст на нетните разходи да бъде 4,4 %. Средният ръст на нетните разходи, отчетен в плана за периода на корекция (2025—2031 г.), е по-малък от средния ръст на нетните разходи в референтната траектория, предадена от Комисията на 21 юни 2024 г. (5,2%). В плана се приема, че потенциалният растеж на реалния БВП ще намалява постепенно от 2,7 % през 2024 г. до 2,0 % през 2031 г. Освен това съгласно плана се очаква темпът на растеж на дефлатора на БВП да намалее от 7,2 % през 2024 г. до 5,0 % през 2025 г. и да продължи постепенно да се забавя до 4,4 % през 2031 г.

Таблица 2: План за нетните разходи и основни допускания в плана на Румъния

						Удължаване на периода на корекция				
	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.	2029 г.	2030 г.	2031 г.	Средно за периода на валидност на плана 2025—2028 г.	Средно за периода на корекция 2025—2031 г.
Ръст на нетните разходи (годишно, в %)	14,3	5,1	4,9	4,7	4,3	4,2	3,9	3,8	4,8	4,4
Ръст на нетните разходи (кумулативен, от базовата 2023 година, в %)	14,3	20,2	26,0	31,9	37,6	43,3	49,0	54,7	n.a.	n.a.
Растеж на потенциалния БВП (%)	2,7	2,7	2,5	2,4	2,2	2,1	2,0	2,0	2,4	2,3
Инфлация (ръст на дефлатора на БВП) (%)	7,2	5,0	4,9	4,8	4,7	4,6	4,5	4,4	4,8	4,7

Източник: Средносрочен фискално-структурен план на Румъния и изчисления на Комисията.

Отражение на поетите в плана задължения за нетни разходи върху консолидирания държавен дълг

(19) Ако се реализират заложените в плана допускания и поетият в него ангажимент за план за нетните разходи, в съответствие с плана консолидираният държавен дълг ще нарасне от 52,2 % от БВП през 2024 г. до 62,6 % от БВП през 2029 г., преди да намалее до 61,4 % през 2031 г. съгласно таблицата по-долу. След това се предвижда той непрекъснато да намалява до нива значително под 60 % от БВП през 10-те години след края на периода, обхванат от плана.

Таблица 3: Динамика на консолидирания държавен дълг и на салдото по държавния бюджет в плана на Румъния

	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.	2029 г.	2030 г.	2031 г.	2041 г.
Държавен дълг (% от БВП)	48,8	52,2	55,7	58,5	60,6	62,0	62,6	62,4	61,4	47,9
Салдо по държавния бюджет (% от БВП)	-6,5	-7,9	-7,0	-6,4	-5,7	-5,0	-4,2	-3,4	-2,5	-1,6

Източник: Средносрочен фискално-структурен план на Румъния.

Така според плана консолидираният равнището на държавния дълг ще бъде сведено под референтната стойност по Договора от 60 % от БВП в средносрочен план. Това е правдоподобно, тъй като въз основа на допусканията в плана, тъй като се очаква дългът да бъде под 60 % от БВП до 2041 г. при всички детерминистични стрес тестове на Комисията за анализ на устойчивостта на обслужването на дълга. Следователно, въз основа на залегналите в плана ангажименти на политиката и макроикономически допускания планът за нетните разходи, представен в плана, е в съответствие с изискването за дълга, посочено в член 6, буква а) и член 16, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2024/1263.

Отражение на поетите в плана задължения за нетни разходи върху салдото на консолидирания държавен бюджет

(20) Въз основа на плана за нетните разходи и допусканията в плана дефицитът по консолидирания държавен бюджет ще намалее от 7,9 % от БВП през 2024 г. на 2,5 % от БВП през 2031 г. — първата година, в която той ще бъде под 3 % от БВП. Така според плана съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП няма да надвиши референтната стойност от 3 % от БВП в края на периода на корекция (2031 г.). В допълнение, през десетте години след периода на корекция (т.е. до 2041 г.) бюджетният дефицит няма да надвиши 3 % от БВП. Следователно, въз основа на залегналите в плана ангажименти на политиката и макроикономически допускания планът за нетните разходи, представен в плана, ще бъде в съответствие с изискването за дълга, посочено в член 6, буква б) и член 16, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2024/1263.

Времеви профил на фискалната корекция

(21) Времевият профил на фискалната корекция, измерена като промяна в структурното първично салдо, както е описано в плана, е линеен, както се изисква в член 6, буква в) от Регламент (ЕС) 2024/1263. В резултат на това фискалната корекция през първите четири години от плана е пропорционална на общата корекция. Следователно, въз основа на залегналите в плана ангажименти за провежданите политики и макроикономически допускания планът за нетните разходи, представен в плана, е в съответствие с клаузата за гаранционния механизъм за предотвратяване на съсредоточаването на усилията за фискална корекция в края на периода, посочена в член 6, буква в), и с преходната разпоредба в член 36, параграф 1, буква д) от Регламент (ЕС) 2024/1263.

Таблица 4: Развитие на структурното първично салдо в плана на Румъния

	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.	2029 г.	2030 г.	2031 г.
Структурно първично салдо (% от БВП)	-4,1	-5,3	-4,3	-3,3	-2,3	-1,3	-0,3	0,7	1,7
Промяна в структурното първично салдо (в п.п.)	n.a.	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0

Източник: Средносрочен фискално-структурен план на Румъния.

Съгласуваност на плана с процедурата при прекомерен дефицит

(22) Планът за нетните разходи, залегнал в плана, е в съответствие с изискванията съгласно процедурата при прекомерен дефицит (и по-специално с минималната годишна структурна корекция, установена в член 3, параграф 4, трета алинея от Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета).

Съгласуваност на плана с механизма за гарантиране на устойчивостта при дефицит

(23) Изискването за предпазни мерки, посочено в член 8 от Регламент (ЕС) 2024/1263 по отношение на механизма за гарантиране на устойчивостта при дефицит, който има за цел да осигури общ марж на устойчивост спрямо референтната стойност на дефицита от 3 % от БВП, не се прилага за Румъния, тъй като е планирано дефицитът да бъде сведен под 3 % от БВП едва през последната година от периода на корекция.

Съгласуваност на плана с механизма за гарантиране на устойчивостта на обслужването на дълга

(24) Съгласно плана държавният дълг ще бъде между 60 % и 90 % от БВП между 2027 г. и 2031 г. Въпреки това, тъй като съгласно плана бюджетният дефицит ще спадне под 3 % от БВП през 2031 г., което би довело до отмяна на решението, с което се установява наличието на прекомерен дефицит през годината след края на периода на корекция, механизмът за гарантиране на устойчивостта на обслужването на дълга не се прилага през обхванатия от плана период.

Макроикономически допускания в плана

(25) Планът се основава на набор от допускания, които се различават от допусканията на Комисията, предадени на Румъния на 21 юни. По-специално в плана са използвани различни допускания за пет променливи, а именно за отправната точка (структурно първично салдо през 2024 г.), за растежа на потенциалния и на реалния БВП, за растежа на дефлатора на БВП, и в него се взема предвид допускане за поевтиняване на националната валута. По-долу е представена оценка на тези разлики в допусканията. Разликите в допусканията с най-значително въздействие върху средния ръст на нетните разходи са изброени по-долу, заедно с оценка на всяка разлика, разглеждана отделно.

- В плана се приема по-неблагоприятна първоначална позиция в сравнение с допускането на Комисията. Структурното първично салдо в предварителните

насоки, предадени на Румъния през юни 2024 г., е -4,4 % от БВП, а в плана е -5,3 % от БВП. По-ниското структурно първично салдо в плана отразява по-високите държавни разходи през първите три тримесечия на годината, дължащи се на бързото нарастване на заплатите в публичния сектор, капиталовите разходи и социалните трансфери. Прогнозата за първичното салдо за 2024 г. в плана е много близка до тази в прогноза на Комисията от есента и е реалистична. Следователно това допускане се счита за надлежно обосновано. Това допринася за по-малък среден ръст на нетните разходи през периода на корекция в плана, отколкото според допусканията на Комисията.

- В плана се приема, че растежът на потенциалния БВП ще бъде по-слаб през 2024 г. и по-силен през периода 2026—2028 г. в сравнение с предварителните насоки от юни 2024 г. Като цяло динамичните редове са стабилни, подобно на тези в предварителните насоки. Това допринася за по-висок среден ръст на нетните разходи през периода на корекция в плана, отколкото според допусканията на Комисията. Възможността да се използват алтернативни допускания за потенциалния растеж е в съответствие с член 36, параграф 1, буква е) от Регламент (ЕС) 2024/1263, при условие че натрупаният растеж през прогнозния период (т.е. до 2041 г.) остава като цяло в съответствие с допусканията на Комисията, какъвто е случаят по отношение на плана. Следователно това допускане се счита за надлежно обосновано.

- В плана е заложен по-малък ръст на дефлатора на БВП за 2025 г. в сравнение с предварителните насоки от пролетта на 2024 г., което води до по-бавни темпове на растеж на дефлатора на БВП през целия период на корекция, като се използва правилото за линейно сближаване в средносрочен план, започвайки от това по-ниско равнище. Това допринася за по-нисък среден ръст на нетните разходи през периода на корекция в плана, отколкото според допусканията на Комисията. Това допускане е предпазливо и следователно е надлежно обосновано.

- Приетото в плана допускане за поевтиняването на обменния курс на румънската лея спрямо еврото се отчита адекватно в траекторията на дълга. Счита се, че това допускане е надлежно обосновано и допринася за по-малък среден ръст на нетните разходи през периода на корекция в плана, отколкото според допусканията на Комисията.

  Оставащата разлика в допусканията не оказва значително въздействие върху средния ръст на нетните разходи в сравнение с допусканията на Комисията. Като цяло всички разлики в допусканията, взети заедно, водят до по-малък среден ръст на нетните разходи в плана, отколкото в референтната траектория. Комисията ще вземе под внимание горепосочената оценка на допусканията в плана в бъдещите оценки на съответствието с настоящата препоръка.

Фискална стратегия в плана

(26) Съгласно индикативната фискална стратегия в плана ангажиментите за нетните разходи ще бъдат изпълнени главно чрез ограничаване на разходите. Съотношението на първичните публични разходи към БВП се предвижда да намалее от 40,6 % през 2024 г. до 34,6 % през 2031 г., т.е. с 6 процентни пункта за 7 години. Предвижда се всички категории разходи да намалеят като дял от БВП. Този ангажимент е подкрепен до известна степен от представените в плана реформи по отношение на разходите (преглед на разходите, пенсионни

реформи, реформа на управлението на държавните предприятия), но за постигането на целите ще бъде необходимо стриктно изпълнение, както и допълнителни мерки спрямо тези, включени в плана. Конкретната специфика на мерките на политиката трябва да бъде потвърдена или коригирана и определена количествено в годишните бюджети.

(27) В същото време съществуват рискове за изпълнението на заложената в плана индикативната фискална стратегия. По-голямата част от тези ангажименти ще трябва да бъдат изпълнени от новото правителство. Освен това на 20 ноември 2024 г. министърът на труда и социалната солидарност обяви увеличение с 12,1 % на стойността на референтната точка за пенсиите. Това обявено увеличение предполага много по-голямо повишение на пенсиите (около 1 % от БВП), отколкото изглежда е заложено в плана, и следователно номинално замразяване на пенсиите през 2025 г.

Набор от ангажименти за реформи и инвестиции в плана, обуславящи удължаване на периода на фискална корекция

(28) В плана Румъния се ангажира с набор от реформи и инвестиции, насочени към подобряване на потенциалния растеж и фискалната устойчивост, обуславящи удължаване на периода на корекция от 4 на 7 години. Наборът от реформи и инвестиции, обуславящи удължаването на периода на корекция, се състои от няколко ангажимента от плана за възстановяване и устойчивост (ПВУ); някои ангажимента от ПВУ с допълнителни спецификации; както и някои нови реформи. Това включва следните мерки (вж. също приложение II):

- пенсионна реформа и реформа във връзка със специалните пенсии. Тези две реформи са съществуващи мерки по ПВУ и съответстват на ключови етапи 213, 214 и 215 от реформата на публичната пенсионна система в ПВУ на Румъния, които вече са приети. Цялостното осъществяване на тези реформи би допринесло значително за фискалната устойчивост, но по-голямата част от въздействието ще се прояви в дългосрочен план. Реформата във връзка със специалните пенсии предвижда постепенно привеждане в съответствие на общия коефициент на заместване на дохода на пенсионерите, получаващи специална пенсия, с преобладаващия коефициент при общата система. Пенсионната реформа включва пълно преразглеждане на системата с преизчисляване на всички пенсии по начин, който отразява в по-голяма степен принципа на плащане на вноски. Реформата включва също и разпоредби, с които се насърчава по-дългият професионален живот: предоставят се допълнителни точки за дълги периоди на внасяне на осигурителни вноски и законоустановената пенсионна възраст се свързва с развитието при очакваната продължителност на живота. Фискалното въздействие на тези реформи е количествено определено от Световната банка.

- Реформа във връзка с минималната работна заплата. Този ангажимент за реформа е в допълнение към ключов етап 392 от ПВУ за гарантиране на определяне на минималната работна заплата и въвеждане на нова система за определяне на брутната минимална работна заплата въз основа на прогнозираните от независима институция равнища на инфлацията и на ръста на производителността, като същевременно се гарантира, че минималната работна заплата остава в рамките на определен диапазон спрямо средната работна заплата. Целта на реформата е да се подобри

предсказуемостта на актуализирането на минималната работна заплата, като се подпомага избягването на *ad hoc* увеличения с потенциално отрицателно въздействие върху конкурентоспособността по отношение на разходите. Реформата ще бъде осъществена през 2025 г. и се очаква да генерира допълнителни приходи на стойност 0,1 % от БВП.

- Реформа на системата за възнагражденията в публичния сектор. Ангажиментът за реформа е в допълнение към ключов етап 420 от ПВУ на Румъния за разработване на справедлива система за единно заплащане в публичния сектор. Целта на реформата е да се осигури справедлива и финансово устойчива политика по отношение на заплатите чрез преразглеждане на коефициентите за класиране за всяко професионално направление, на скалите за заплатите на служителите на органите на местното самоуправление, както и чрез ограничаване на премиите до 20 % от основната заплата. В плана се подчертава необходимостта реформата да бъде съвместима с фискалната устойчивост, да бъде изпълнена при спазване на включения в плана пакет за общо обезщетение в публичния сектор, както и на разпоредбите на Закона за фискалната отговорност. Реформата ще бъде осъществена само когато се постигне намаляване на бюджетния дефицит до под 5,0 % от БВП.

- Реформа на данъчното облагане на микропредприятията. Планът се позовава на ключов етап 206 от румънския ПВУ относно преразглеждането на данъчната рамка. В него се обобщават вече предприетите мерки, които се преразглеждат с оглед на третото искане за плащане. Основната цел на реформата е да се намали обхватът на режима за микропредприятията чрез въвеждането на по-строги условия за допустимост, като същевременно системата се запази възможно най-опростена. През 2022 г. и 2023 г. вече са предприети някои мерки, а в плана се посочва, че останалите стъпки ще бъдат въведени поетапно от 2025 г. В плана се предвижда, че с тази реформа ще се генерират допълнителни приходи за държавата в размер на 0,1 % от БВП. Допълнителни приходи биха могли да се генерират, ако реформата се състои в решително намаляване на прага за допустимост на данъчния режим за микропредприятията и в привеждане в съответствие с прага за ДДС. Това би запазило системата опростена и би улеснило нейното администриране.

- Данъчна реформа. Това е съществуваща мярка по ПВУ и се отнася до ключови етапи 205, 207, 208 относно прегледа на данъчната рамка, както и до ключов етап 237 относно разработването на автоматизиран модел за оценка на имотите. Описанието на основните цели на реформата е в съответствие с това в ПВУ (по-голяма справедливост, опростеност и предвидимост на данъчната система, по-добри стимули). Целта на реформата е увеличаване на приходите за държавата с 1,1 % от БВП през 2025 г., без да се отчита въздействието на увеличението на необлагаемата част от пенсиите (което е еквивалентно на намаление на данъка на стойност 0,2 % от БВП). За да се постигне тази цел, до края на първото тримесечие на 2025 г. ще трябва да бъдат приложени нови мерки, което ще доведе до целогодишно увеличение на приходите за държавата с 1,7 % от БВП. Тези мерки все още не са уточнени, но в плана се очертава

процес, водещ до прилагане на реформата, и се посочва, че всички области на данъчното облагане могат да бъдат предмет на реформа.

- Реформа на данъчната администрация. Тази реформа се основава на ангажиментите в ключови етапи 225 и 226 относно подобряване на процесите, свързани с данъците и данъчната администрация. Основната цел на реформата е да се повишат ефективността и административният капацитет на ANAF — агенцията на данъчната администрация — чрез използване на цифрови инструменти и прилагане на по-строги механизми за мониторинг. Тя включва няколко мерки, по-специално: въвеждане на механизъм за ранно откриване на измами с ДДС; въвеждане на аналитични инструменти за преодоляване на неизпълнението на потенциалните приходи от ДДС; по-голям мониторинг на цифровото съответствие; въвеждане на механизъм за контрол на данъчното планиране за големи и средни данъкоплатци; интегриране и консолидиране на вътрешни бази данни; и изменение на законодателството в областта на несъстоятелността, с цел да се осигури по-голям контрол върху положението на дружествата, които се обявяват в несъстоятелност. Въздействието на тази реформа се оценява в плана на 0,5 % от БВП през 7-годишния период, което изглежда правдоподобно.

- Реформа на системата за публични разходи. Тази реформа е в допълнение към ангажиментите в ключов етап 202 за подобряване на механизма за бюджетно планиране, ключов етап 234 за подобряване на механизма за бюджетно планиране и ключов етап 392 за осигуряване на определянето на минималната работна заплата, както и цел 403 за повишаване на предвидимостта и ефективността на процесите на вземане на решения в държавата. Целта на реформата е да се повишат ефикасността, прозрачността и фискалната отговорност при използването на публични средства. Тя включва мерки за контрол на неоправданото превишаване на разходите, прилагане на систематични оценки на разходите (прегледи на разходите) и увеличаване на централизираните обществени поръчки. Заедно ПВУ и планът включват няколко мерки за привеждане на прегледите на разходите в съответствие с международната най-добра практика: подобряване на държавното участие и политическия ангажимент към процеса, наемане на компетентен персонал за извършване на прегледите, включване на количествено определени цели за икономии, подобряване на структурата на управление и по-добро интегриране на прегледите в бюджетния процес. Според плана тази реформа се очаква да доведе до трайни икономии в размер на 0,35 % от БВП, което изглежда правдоподобно.

- Реформа на системата за финансиране на предприятията. Това е нова мярка извън включените в румънския ПВУ и нейната цел е да се подкрепи бизнес средата, по-специално преработвателната промишленост и МСП, и да се създадат механизми за частно дялово финансиране, „които са ориентирани към икономически показатели“. Реформата предвижда по-специално създаването на Инвестиционен фонд за подпомагане на дейността с частни дялови инвестиции за МСП, нова правна рамка за подпомагане на стратегическите инвестиции в икономиката за преработвателната промишленост и нова правна рамка за предоставяне на безвъзмездни средства със специално предназначение за

преработвателната промишленост. Въздействието на реформата не е количествено определено, но може да се очаква да има положителен, макар и незначителен принос за потенциалния растеж.

- Реформа на системата на разходите на държавните/местните икономически оператори (държавни предприятия — ДП). Тази реформа е нова мярка извън посочените в ПВУ. Целта на тази реформа е да се генерират икономии в държавните предприятия чрез повишаване на ефективността и поемане на по-голяма отговорност при вземането на решения за разходите. Тази реформа включва няколко мерки, като въвеждането на правила за разходване и нови практики за по-добро управление на капиталовите разходи, които са в правилната посока. Съгласно плана потенциалните допълнителни приходи са оценени на 0,25 % от БВП за целия период на плана, което според Комисията изглежда амбициозно.

(29) В съответствие с член 14, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2024/1263 всяка реформа и инвестиция, обуславящи удължаване на периода на корекция, е достатъчно подробна, съсредоточена в началото на периода, обвързана със срокове и проверима.

(30) Ангажиментите по ПВУ, обуславящи удължаването, съдържат значителни реформи и инвестиции, насочени към подобряване на фискалната устойчивост и повишаване на потенциала за растеж на икономиката. Освен това Румъния се ангажира да продължи усилията за реформи през периода, обхванат от средносрочния фискално-структурен план, и да поддържа равнищата на финансираните на национално равнище инвестиции, реализирани през периода, обхванат от ПВУ (вж. таблица 5 по-долу). Ангажиментът ще бъде наблюдаван през целия етап на изпълнение на плана. Съответно ангажиментите по плана за възстановяване и устойчивост могат да бъдат взети предвид при удължаването на периода на корекция, както е предвидено в член 36, параграф 1, буква г) от Регламент (ЕС) 2024/1263.

(31) Наборът от реформи и инвестиции, обуславящи удължаването, се очаква да подобри потенциала за растеж и устойчивост на икономиката на Румъния по устойчив начин, както се изисква в член 14, параграф 2, буква а) от Регламент (ЕС) 2024/1263. В плана не се предоставят количествени оценки за въздействието на реформите и инвестициите върху потенциалния растеж. Пенсионните реформи (обща система и специални пенсии) следва обаче да допринесат с течение на времето за по-голяма работна сила в сравнение със сценария без реформи и поради това потенциалният БВП следва да се увеличи. Освен това в плана се предвижда голямо увеличение на публичните инвестиции, особено през първите години от обхванатия от плана период — от 5,4 % от БВП през 2023 г. на 7,1 % през 2025 г. и на 7,3 % през 2026 г. Тези инвестиции ще помогнат за увеличаване на потенциала за растеж и устойчивостта на икономиката във всички области, включително ключовата инфраструктура. Прегледите на разходите следва също така да помогнат за пренасочване на ресурсите в рамките на бюджета към приоритети за насърчаване на растежа.

(32) Наборът от реформи и инвестиции, обуславящи удължаването, се очаква да подкрепи фискалната устойчивост, както се изисква в член 14, параграф 2, буква б) от Регламент (ЕС) 2024/1263. Свързаните с приходната част на

бюджета реформи ще генерират значителни допълнителни приходи за държавата. Кумулативният ефект от данъчната реформа, реформата на данъчната администрация и реформата на данъчния режим за микропредприятията следва, когато те бъдат напълно изпълнени, да генерира допълнителни приходи от порядъка на 2,0—2,5 % от БВП. Що се отнася до разходите, реформите, насочени към увеличаване на прегледите на разходите и управлението на държавни/местни икономически оператори (ДП), се очаква да генерират икономии на стойност 0,5—1,0 % от БВП дори ако някои от прогнозите в плана изглеждат завишени. Освен това, в случай че бъде приложен в рамките на предвидения в плана пакет, законът за системата за единно заплащане на служителите в публичния сектор следва съгласно плана да предостави възможност за значително намаляване на разходите за заплати в публичния сектор като дял от БВП с 1,5 % от БВП през периода 2024—2031 г. Накрая, до приключване на обхванатия от плана 7-годишен период пенсионните реформи (обща система и специални пенсии) вече ще са генерирали икономии, но по-голямата част от тях ще се проявят в по-дългосрочен план.

(33) Наборът от реформи и инвестиции, обуславящи удължаването, допринася за общите приоритети на ЕС, както се изисква в член 14, параграф 2, буква в) от Регламент (ЕС) 2024/1263. Повечето от реформите, обуславящи удължаването, допринасят за социалната и икономическата устойчивост, като осигуряват фискална стабилност, подобряват ефективността на публичния сектор и насърчават устойчив икономически растеж. С течение на времето ангажиментите в областта на подобряването на данъчната администрация и прилагането на задълбочени прегледи на разходите следва да предоставят възможност за пренасочване на ресурсите към приоритети, благоприятстващи икономическите показатели и социалните подобрения. С реформата на механизма за определяне на минималната работна заплата следва да се осигури подходящ размер на минималната работна заплата, при който се зачитат социалните и икономическите приоритети. Пенсионните реформи (обща система и специални пенсии) ще гарантират устойчивост на системата и ще повишат равноправието и справедливостта по отношение на размера на пенсиите. И накрая, подобренията в цифровизацията на данъчната администрация следва да допринесат за цифровия преход. Другите общи приоритети на ЕС, а именно осигуряването на енергийна сигурност и изграждането на отбранителни способности, не са пряко засегнати от набора от реформи и инвестиции, обуславящи удължаването, макар че първият посочен приоритет е разгледан в ПВУ на Румъния.

(34) Наборът от реформи и инвестиции, обуславящи удължаването, е съобразен с някои от уместните[12] СДП, отправени като част от европейския семестър, както се изисква в член 14, параграф 2, буква г) от Регламент (ЕС) 2024/1263. По-специално се очаква реформите да допринесат за спазването на отправената

[12] СДП, които се считат за „уместни“, са препоръките: i) приети от Съвета от 2019 г. нататък, ii) които държавата членка все още не е изпълнила „напълно“ или „в значителна степен“ и които все още са актуални (оценени като „Без оценка/без добавяне на входни данни“), както са оценени в последното наблюдение в рамките на европейския семестър (на разположение в CeSaR (europa.eu)), iii) които не се отнасят до изцяло фискални препоръки, свързани с Пакта за стабилност и растеж, и iv) които не обхващат едно и също предизвикателство, описано по перифразиран начин.

през 2023 г. СДП относно изпълнението на фискалната препоръка, съгласно която от Румъния се изисква да коригира своя прекомерен дефицит и да преодолее прекомерните дисбаланси. При макроикономическия сценарий в основата на плана се предвижда дефицитът по текущата сметка да намалее от 7,7 % от БВП през 2024 г. до 4,1 % от БВП през 2031 г. По-голямата част от въздействието е в резултат на намаляването на бюджетния дефицит, подкрепено от реформите, обуславящи искането за удължено прилагане на набора от стъпки за корекция. Очаква се по-бавният ръст на държавните разходи и разумната политика по отношение на доходите (умерено увеличение на пенсиите и заплатите в публичния сектор, реформа във връзка с минималната работна заплата) да подпомогнат конкурентоспособността.

(35) Очаква се реформата във връзка с минималната работна заплата и пенсионната реформа да спомогнат за изпълнението на препоръките в СДП от 2019 г. относно необходимостта от осигуряване на определянето на минималната работна заплата въз основа на обективни критерии, съобразени със създаването на работни места и конкурентоспособността. Реформите относно преструктурирането на системата на публичните разходи (прегледи на разходите) и реформата на системата за заплати в публичния сектор се очаква да спомогнат за изпълнение на препоръките в отправените през 2019 г. и 2020 г. СДП относно необходимостта от подобряване на ефективността на обществените поръчки и качеството и ефективността на държавната администрация. Освен това пенсионната реформа и реформата във връзка със специалните пенсии ще спомогнат за изпълнението на отправената през 2019 г. СДП относно осигуряването на устойчивост на публичната пенсионна система и на дългосрочна жизнеспособност на пенсионните фондове от втория стълб, докато данъчната реформа и реформата на данъчната администрация ще допринесат за изпълнение на СДП от 2019 г. и 2020 г. за осигуряване на фискална устойчивост и повишаване на спазването на данъчното законодателство и събирането на данъци. Повечето мерки, обуславящи удължаването на периода на корекция, следва също така да спомогнат за изпълнение на препоръките в СДП от 2022 г. и 2023 г. относно провеждането на фискални политики с оглед прекратяване на ситуацията на прекомерен бюджетен дефицит.

(36) Планът гарантира, че планираното общо равнище на национално финансирани публични инвестиции, реализирани средно за периода, обхванат от ПВУ, се запазва, както се изисква в член 14, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2024/1263.

Таблица 5: Национално финансирани публични инвестиции в плана (% от БВП)

Средно равнище през обхванатия от ПВУ период (2021—2026 г.)	2025	2026 г.	2027 г.	2028 г.	2029 г.	2030 г.	2031 г.	Средно за продължителността на плана (2025—2028 г.)
4,1	5,3	5,6	4,8	4,3	4,1	3,6	3,2	5,0

Източник: Средносрочен фискално-структурен план на Румъния

(37) И накрая, наборът от ангажименти за реформи и инвестиции, обуславящи удължаването, може да се счита за съответстващ на ангажиментите в ПВУ и в споразумението за партньорство, договорени по многогодишната финансова рамка, както се изисква в член 14, параграф 2, буква г) от Регламент (ЕС)

2024/1263. А именно, в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) 2024/1263 се очаква всеки приоритет да води до непрекъснатост и допълване на ПВУ или споразумението за партньорство във връзка с европейската политика на сближаване на Румъния и да отговаря на СДП и на един или повече общи приоритети на ЕС.

(38) В заключение, наборът от реформи и инвестиции, обуславящи удължаването на периода на корекция, се оценява като отговарящ, като цяло, на критериите по член 14 от Регламент (ЕС) 2024/1263. В резултат на това периодът на корекция може да бъде удължен от 4 на 7 години, както е предложено в плана.

Други намерения за реформи и инвестиции в плана, които имат за цел да се отговори на основните предизвикателства, установени в контекста на европейския семестър, и да се изпълнят общите приоритети на Съюза

(39) Освен набора от реформи и инвестиции, обуславящи удължаването на периода на корекция, в плана се описват намеренията на политиката по отношение на други инвестиции, за да се отговори на някои от предизвикателства, установени в контекста на европейския семестър, по-специално СДП, включително тези, които се отнасят до ПМД, и да се изпълнят общите приоритети на ЕС.

(40) Що се отнася до общия приоритет за справедлив екологичен и цифров преход, включително предвидените в Регламент (ЕС) 2021/1119 цели в областта на климата, планът включва реформи и инвестиции в подкрепа на декарбонизацията на големи промишлени сектори (стоманодобивна и химическа промишленост) чрез електрификация на производствените процеси и преминаване към използване на водород от възобновяеми източници или водородни горива от възобновяеми източници. Общият бюджет на схемата е 1 милиард евро, като плащанията ще бъдат извършени в периода 2025—2031 г. Финансирането на тази схема трябва да бъде постигнато чрез продажбата на квоти за емисии на парникови газове (квоти за CO2). Планът включва и инвестиционна програма за рехабилитация на основната напоителна инфраструктура (2,3 милиарда евро) и дренажната инфраструктура (34 милиона евро). Тези мерки ще спомогнат за изпълнение на отправените през 2022 г. и 2023 г. СДП, свързани с необходимостта от намаляване на зависимостта от изкопаеми горива и ускоряване на енергийния преход чрез по-бързо внедряване на енергията от възобновяеми източници и подобряване на капацитета на мрежата, за да се даде възможност на новоизградения капацитет да функционира на пазара. В плана не са посочени аспектите, свързани със справедливостта на екологичния и цифровия преход.

(41) Що се отнася до общия приоритет за социална и икономическа устойчивост, включително Европейския стълб на социалните права, планът включва нова схема за държавна подкрепа за инвестиции в подпомагане на регионалното развитие чрез широкомащабни инвестиционни проекти, насочени към сектори от висок клас и подкрепящи диверсификацията на стопанските дейности в най-необлагодетелстваните региони. Общият разпределен бюджет е в размер на 450 милиона евро. Планът също така включва схема за държавна помощ за стратегически инвестиции с безвъзмездни средства, данъчни облекчения и мерки за административно опростяване (съкращаване на сроковете за разрешения, пряко предоставяне на земя за осъществяване на инвестиции в областта на публичната или частната собственост, притежавана от

държавата/местните публични органи, осигуряване на транспортна инфраструктура и комунални услуги, необходими за инвестициите). Общият бюджет на схемата е 1 милиард евро, като плащанията ще бъдат извършени в периода 2025—2031 г. Секторите, които ще могат да се възползват от тази схема, са: хранително-вкусовата промишленост, химическата промишленост, фармацевтичната промишленост, металургичната промишленост, отбранителната промишленост, промишлеността за производство на метални конструкции, строителство на машини и инсталации, производство на машини и оборудване и електрическо оборудване. Тези мерки ще спомогнат за изпълнение на отправената през 2020 г. СДП относно предоставянето на помощ за осигуряване на ликвидност на икономиката за предприятия.

(42) В плана обаче не се разглеждат други важни СДП в областта на социалната и икономическата устойчивост, включително препоръките в СДП от 2019 г. и 2020 г. за увеличаване на обхвата и качеството на социалните услуги, разширяване на мерките за социална закрила, завършване на реформата на минималния доход за приобщаване, подобряване достъпа до здравно обслужване и неговата разходна ефективност (включително преминаването към извънболнични грижи), укрепване на устойчивостта на здравната система (включително в областта на здравните работници и медицинските продукти) и подобряване на достъпа до здравни услуги. Отправените през 2019 г. и 2020 г. препоръки в СДП относно необходимостта от подобряване на функционирането на социалния диалог и предвидимостта на вземането на решения, включително чрез адекватно участие на социалните партньори, не са напълно изпълнени, дори и реформата във връзка с минималната работна заплата да се развива в правилната посока. Препоръките в СДП от 2019 г. и 2020 г. за подобряване на качеството и приобщаващия характер на образованието (по-специално за ромите и други групи в неравностойно положение), за подобряване на уменията, включително цифровите (чрез повишаване на съответствието на професионалното образование и обучение и висшето образование с нуждите на пазара на труда), относно укрепването на уменията и цифровото обучение и гарантирането на равен достъп до образование не са разгледани. Освен това СДП за 2023 г. относно увеличаването на усилията на политиката, насочени към предоставянето и придобиването на уменията, необходими за екологичния преход, не е изпълнена. Като цяло посочените в плана инвестиции не са насочени в достатъчна степен към СДП в областта на заетостта, уменията и социалната област.

(43) Що се отнася до общия приоритет за енергийна сигурност, в плана се посочва участието на Румъния в инициативи за транснационална енергийна транспортна инфраструктура, насочени към повишаване на енергийната сигурност на Европа, включително южния газов коридор, коридора BRUA (България — Румъния — Унгария — Австрия) и трансбалканския коридор.

(44) Що се отнася до общия приоритет за отбранителните способности, планът се отнася до нови инициативи за регулиране на общата правна рамка за предоставяне на средства за инвестиции със значително въздействие в областта на производството. Едно от тези средства е схема за държавна помощ, чиято цел е да обхване, наред с другото, отбранителната промишленост.

(45) В плана се предоставя известна информация относно последователността и, където е уместно, взаимното допълване с фондовете на политиката на

сближаване и ПВУ на Румъния и ползите от тях за Румъния и се подчертава взаимното допълване между националните и европейските фондове, особено по отношение на големите инфраструктурни проекти и проекти за развитие на селските райони, както и относно това, че успехът на използването на европейските фондове зависи от ефективното управление на европейските фондове и средствата, разпределени чрез общия консолидиран бюджет на Румъния.

(46) В плана се прави преглед на нуждите от публични инвестиции на Румъния, свързани с общите приоритети на ЕС. Що се отнася до справедливия, екологичен и цифров преход, планът се позовава на схемата за помощ за декарбонизация на промишлените производствени процеси чрез електрификация на производствените процеси и преминаване към използване на водород от възобновяеми източници или водородни горива от възобновяеми източници. Във връзка със социалната и икономическата устойчивост, включително Европейския стълб на социалните права, в плана се отчита по-специално необходимостта от изпълнение на инвестиционна програма за рехабилитация на основната напоителна инфраструктура, схемата за държавна помощ за подкрепа на инвестиционни проекти в производствения сектор и инвестиции за осигуряване на регионалното развитие, включително мащабни инвестиционни проекти. Що се отнася до изграждането на отбранителни способности, в плана се отчита необходимостта от пълно прилагане на схемата за държавна помощ за стратегически инвестиции с безвъзмездни средства, данъчни облекчения и други форми на подкрепа, които ще подкрепят, наред с други, сектора на отбраната.

Заключение от оценката на Комисията

(47) Като цяло Комисията е на мнение, че планът на Румъния изпълнява изискванията на Регламент (ЕС) 2024/1263.

ОБЩО ЗАКЛЮЧЕНИЕ

(48) В съответствие с член 17 от Регламент (ЕС) 2024/1263 Съветът следва да препоръча на Румъния плана за нетните разходи, определен в плана, а наборът от ангажименти за реформи и инвестиции, обуславящи удължаването на периода на корекция до 7 години, следва да бъде одобрен.

ПРЕПОРЪЧВА на РУМЪНИЯ:

1. Да гарантира, че ръстът на нетните разходи не надвишава максималните стойности, установени в приложение I към настоящата препоръка.

2. Да изпълни набора от реформи и инвестиции, обуславящи удължаване на периода на фискална корекция до 7 години, както е посочено в приложение II към настоящата препоръка, в посочените срокове.

В допълнение, Съветът приканва Румъния да гарантира осъществяването на други реформи и инвестиции, за да се отговори на основните трудности, установени в контекста на европейския семестър, по-специално в специфичните за държавата препоръки, и да се изпълнят общите приоритети на Съюза.

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Максимални номинални темпове на растеж на нетните разходи
(годишен и кумулативен темп на растеж в номинално изражение)

Румъния

Години		2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
Темпове на растеж (%)	Годишен	5,1	4,9	4,7	4,3
	Кумулативни (*)	20,2	26,0	31,9	37,6

(*) Кумулативните темпове на растеж се изчисляват въз основа на базовата 2023 година.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Набор от реформи и инвестиции, обуславящи удължаване на периода на корекция до 7 години за Румъния

	Основни цели	Описание и график на ключовите стъпки[13]	Показател(и) за наблюдение
Пенсионна реформа (съществуваща мярка по ПВУ: C8.R6.0.M214	Основната цел на реформата е да се осигури устойчивост на общата пенсионна система. Реформата включва следните елементи: нова формула за изчисляване на пенсиите, ново правило за индексиране на пенсиите и механизъм за предотвратяване на *ad hoc* увеличения на пенсиите, намалени възможности за ранно пенсиониране, стимули за удължаване на професионалния живот, автоматично увеличаване на стандартната пенсионна възраст в съответствие с очакваната продължителност на живота, изравняване на законоустановената пенсионна възраст за мъжете и жените на 65 години до 2035 г.	Нормативният акт, с който се реформира общата пенсионна система, влезе в сила на 1ви септември 2024 г.	Съответният ключов етап C8.R6.0.M214 от ПВУ е задоволително изпълнен Прилагане на законодателството в съответствие с плана.
Специална пенсионна реформа (съществуваща мярка по ПВУ: C8.R6.0.M215)	В новата законодателна рамка се преразглеждат специалните пенсии с цел да бъдат приведени в по-добро съответствие с принципа на плащане на вноски. Не се създават нови категории специални пенсии, а съществуващите категории се рационализират. Специалните пенсии се изчисляват въз основа на принципа на плащане на вноски, продължителността на трудовия стаж и корекцията на процента, свързан с трудовото възнаграждение. Минималният период на внасяне на осигурителни вноски е подобен на този, прилаган в общата пенсионна система. Не е позволено специалната пенсия да надвишава дохода, получен през периода на внасяне на осигурителни вноски.	Нормативният акт, с който се преразглеждат специалните пенсии с цел привеждането им в съответствие с принципа на плащане на вноски, влезе в сила на 1ви януари 2024 г.	Съответният ключов етап C8.R6.0.M215 от ПВУ е задоволително изпълнен
Реформа във връзка с минималната работна заплата [Допълнение към ключов етап C13.R5.0.M392 от ПВУ]	Създаване на механизъм за определяне на минималната работна заплата въз основа на обективни критерии, който да подпомага създаването на работни места и националната конкурентоспособност, като включва коригиране на брутната минимална работна заплата в съответствие с прогнозния темп на инфлация и темп на нарастване на производителността. Ако новото съотношение между коригираната брутна минимална работна заплата и прогнозната средна брутна работна заплата за следващата година е под 45 %, брутната минимална работна заплата може да бъде допълнително коригирана с 0—50 % от прогнозния темп на нарастване на производителността, но съотношението никога не трябва да надвишава 50 %.	**<u>До първото тримесечие на 2025 г.:</u>** Влизане в сила на закона, уреждащ новата система за определяне на минималната работна заплата.	Влизане в сила на нормативния акт
Реформа на заплатите в публичния сектор	Осигуряване на справедлива и устойчива политика по отношение на заплатите чрез преразглеждане на йерархичните	**<u>Когато бюджетният дефицит е под 5 % от БВП, се предприема следното:</u>**	

[13] Графикът на мерките по ПВУ е индикативен и отговаря на ангажиментите в съответното решение за изпълнение на Съвета.

[Допълнение към ключов етап C14.R4.0.M420 от ПВУ]	коефициенти за всяко професионално направление в публичния сектор, повторно въвеждане на таблици за заплатите на служителите в местната администрация, преразглеждане на системата за надбавки и ограничаване на размера на надбавките в парично изражение до 20 % от основната заплата. Осигуряване на фискална устойчивост на системата за възнаграждения на служителите в публичния сектор. За тази цел реформата ще влезе в сила едва след като бюджетният дефицит, изразен съгласно Европейската система от сметки (ESA), спадне под 5 % от БВП (включително ако това предполага изменение на сроковете за тази реформа съгласно ПВУ). Новата система ще бъде приложена при пълно спазване на разпоредбите на Закона за фискалната и бюджетната отговорност. Реформата ще гарантира, че разходите за заплати в публичния сектор ще останат ограничени в рамките на пакета в средносрочния структурен бюджетен план.	**Стъпка 1:** приемане и влизане в сила на новата правна рамка относно възнагражденията на държавните служители, като се гарантира, че разходите за заплати в публичния сектор като дял от БВП ще останат на или под равнището, включено в прогнозите съгласно средносрочния фискален план; **Стъпка 2:** строго придържане към прогнозите на средносрочния фискално-структурен план по отношение на разходите за заплати в публичния сектор като дял от БВП за всички години, обхванати от плана.	Влизане в сила на новата законодателна рамка, след като държавният дефицит бъде намален до под 5 % от БВП. Намаляване на разходите за заплати в публичния сектор като дял от БВП с 1,5 процентни пункта през периода 2024—2031 г. в съответствие с прогнозите на средносрочния фискален план.
Реформа на данъчното облагане на микропредприятията [Допълнение към ключов етап и цел C8.R4.0.M206 от ПВУ]	Постепенно намаляване на обхвата на данъчния режим за микропредприятията. Осигуряване на пълно съответствие с целите на ключов етап 206 от ПВУ, включително чрез преразглеждане на прага за допустимост до режима (и евентуалното му уеднаквяване с прага за ДДС в средносрочен план), и актуализиране на данъчната ставка за микропредприятията. В сравнение със сега действащата система през 2025 г. и след това реформата генерира допълнителни приходи в размер на поне 0,1 % от БВП.	**<u>До първото тримесечие на 2025 г.:</u>** Изготвяне и влизане в сила до края на първото тримесечие на 2025 г. на закон за изменение на данъчния режим за микропредприятията с цел привеждането му в съответствие с ключов етап 206 от ПВУ.	Влизане в сила на нормативен акт за изменение на условията за достъп до данъчния режим за микропредприятията, за да се приведе в съответствие с ключов етап 206 от ПВУ и да се генерират допълнителни приходи в размер на 0,1 % от БВП.
Преглед на рамката за данъчно облагане [Допълнение към ключови етапи и цели C8.R4.0.M207, C8.R4.0.M208, C8.I7.0.M237 от ПВУ]	Извършване на данъчна реформа, която допринася за консолидиране на публичните финанси и насърчава по-добри икономически стимули. Отражението върху бюджета на реформата през 2025 г. следва да бъде най-малко 1,1 % от БВП, без да се отчита въздействието на повишаването на необлагаемия праг за пенсионните доходи (0,2 % от БВП). Следователно през 2025 г. новите мерки ще имат общо въздействие от 1,3 % от БВП. Тъй като мерките ще бъдат приложени до края на първото тримесечие на 2025 г., постоянното въздействие на новите мерки през цялата година следва да бъде 1,7 % от БВП. Привеждане в действие на информационната система за оценка на имотите, подлежащи на облагане с данък върху недвижимите имоти, със следните характеристики:	**<u>До първото тримесечие на 2025 г.:</u>** **Стъпка 1:** Изготвяне на доклад, основан на доклада на Световната банка относно данъчното облагане (изготвен в рамките на ключов етап 205 от ПВУ), в който се определят два сценария за данъчна реформа с напълно уточнени мерки. Мерките следва да обхващат всички области на данъчното облагане и вноските за социално осигуряване. **Стъпка 2:** Приемане от правителството на меморандум, включващ конкретни данъчни мерки въз основа на гореспоменатия доклад. Мерките следва да са в	Стъпка 1: Доклад от органите Стъпка 2: Приемане на меморандум от правителството в съответствие с основните цели на реформата. Стъпка 3: Открит дебат с частния сектор.

	• оперативна съвместимост на базите данни, съдържащи информация за имоти, притежавани от различни институции; • привеждане в действие на специализиран отдел в рамките на Министерството на финансите; • създаване на регистър на продажните цени на жилищни имоти, разработване на модел за масова оценка на жилищни имоти; • създаване на механизъм за определяне на облагаемата стойност на недвижимите имоти чрез използване на механизми за оценка на пазарната стойност.	съответствие с ключови етапи 207, 208 и 237 от ПВУ и цел 1 във връзка с данъчната реформа. **Стъпка 3:** Правителството организира открит дебат относно измененията на Данъчния кодекс. **Стъпка 4:** Изпълнение и влизане в сила на мерките най-късно на 1 април 2025 г. **<u>До четвъртото тримесечие на 2025 г.:</u>** **Стъпка 5:** Както е посочено в ключов етап 237 от ПВУ, разработване на информационна система за прилагане на автоматизиран модел за оценка на недвижимите имоти за целите на данъчното облагане на недвижими имоти в подкрепа на новия подход, основан на пазарната стойност, и привеждане в действие на специализиран отдел с отговорности в областта на данъчното облагане на недвижими имоти.	Стъпка 4: Влизане в сила на мерките в съответствие с цел 1 на реформата. Стъпка 5: Доклад от органите.
Реформа на данъчната администрация [Допълнение към ключови етапи и цели C8.I2.0.M225, C8.I2.0.M226, C8.I2.0 M226a, C8.I3.0 M227 от ПВУ]	Основната цел е да се подобри данъчната администрация и през 2026 г. да се генерират допълнителни приходи за държавата в размер на поне 0,5 % от БВП. По-специално тази реформа има за цел: Укрепване на звеното на ANAF за борба с измамите с инструмент за наблюдение в реално време за откриване на високорискови облагаеми покупки, свързани със сделки в рамките на ЕС, транзитни и вътрешни сделки. Прилагане на аналитични инструменти и специален модул за борба с измамите за преодоляване и анализиране на неизпълнението на потенциалните приходи от ДДС. Увеличаване на капацитета за откриване на нередности в системи като e-Invoice (електронни фактури), SAF-T, e-AMEF, e-DU, e-VAT, DAC-7 и CESOP. Разширяване на програмата „Прогнозен анализ“ (Predictive Analysis), така че да обхване по-широк кръг данъкоплатци, като повиши ефективността на данъчните инспекции за ДДС и корпоративния	**<u>До 1-вото тримесечие на 2025 г. (4-тото тримесечие на 2026 г. за APIC — анализ, планиране, изпълнение и контрол):</u>** **Стъпка 1:** Въвеждане на механизъм за ранно откриване на измами с ДДС, свързани с покупки в рамките на ЕС, транзитни и вътрешни сделки. **<u>До второто тримесечие на 2025 г.:</u>** **Стъпка 2:** Внедряване на модули за борба с измамите за анализ и идентифициране на сделки, за които има съмнение за верижна измама (CARUSEL, INDFISC, TRANSPRISC, COMRISC и RORISC). **<u>До второто тримесечие на 2025 г.:</u>**	Стъпки 1—7: Доклади от органите. Съотношението на приходите към БВП следва да се увеличи с поне 0,5 % от БВП през 2026 г. спрямо 2024 г., без да се отчита въздействието на новите мерки, които оказват влияние върху данъчните основи и данъчните ставки, предприети през 2025 г. и 2026 г. Това ще бъде оценено през април 2027 г. въз основа на националните сметки.

	данък. Създаване на система за класифициране на свързания с данъкоплатците риск и разработване на ИТ инструмент за управление и анализ на големи обеми от данни за определяне на рисковите категории на данъкоплатците. Модернизиране и осигуряване на оперативна съвместимост на системите за администриране на данъкоплатците с тези на други държавни институции с цел подобряване на управлението на данъчната информация и достъпа до активи и сделки в реално време. Преработване на информационната система с цел намаляване на закъсненията при одити и данъчни проверки. Изменение на законодателството в областта на несъстоятелността, за да се постигне по-добър контрол върху дружествата, обявяващи несъстоятелност, и да се намали неизпълнението на потенциалните приходи от ДДС. Въвеждане на механизъм за автоматично плащане, за да се повиши доброволното спазване на правилата, и въвеждане на гъвкави механизми за продажба на движимо имущество в търговските центрове. Създаване на специализиран отдел, който да извършва анализи на риска с помощта на модели, да привежда в действие модули за борба с измамите, да определя количествено неизпълнението на потенциалните приходи от ДДС и да укрепва капацитета на ANAF за борба с отклонението от данъчно облагане.	**Стъпка 3:** Завършване на 7 проекта за цифровизация, включително e-Invoice, SAF-T, e-AMEF, e-DU, e-VAT, DAC-7 и CESOP. **<u>До първото тримесечие на 2025 г.:</u>** **Стъпка 4:** Засилване на надзора върху механизма за данъчно планиране за големи данъкоплатци и разширяване на обхвата на този механизъм за средни данъкоплатци след въвеждането на APIC. **<u>До четвъртото тримесечие на 2025 г.:</u>** **Стъпка 5:** Интегриране и консолидиране на вътрешни бази данни; разработване на нова система, основана на концепцията за 360-градусово профилиране на данъкоплатците; осигуряване на оперативна съвместимост с информационните системи на държавните институции. **<u>До четвъртото тримесечие на 2026 г.:</u>** **Стъпка 6:** Въвеждане на модерен механизъм за събиране на данъци, който предоставя на данъкоплатците възможността да изберат периодично плащане на декларираните данъчни задължения. **<u>До четвъртото тримесечие на 2025 г.:</u>** **Стъпка 7:** Създаване и привеждане в действие на специализирана структура, съставена от експерти в областта на информационните технологии, иконометрията и финансовия анализ, за количествено определяне на рисковете и на неизпълнението на потенциалните данъчни приходи.	
Преструктуриране на системата на публичните разходи /	Създаване на база данни за средните разходи за закупуване и установяване на контролен механизъм за наблюдение и	**<u>До четвъртото тримесечие на 2025 г.:</u>**	

Прегледи на разходите [Допълнение към ключови етапи C8.R3.M202, C8.I5.0.M234, C13.R5.0.M392 и C14.R1.0.T403 от ПВУ]	справяне с необоснованото увеличение на разходите. Тази база данни служи и за централизиране на обществените поръчки за конкретни стоки и услуги, като намалява разходите и въвежда разходни норми за държавните институции. Ежегодно провеждане на прегледи на публичните разходи, определяне на задължителни цели за икономии и набелязване на мерки за постигането им в съответствие с графика на стратегията за прегледи на разходите. Повишаване на ефективността на публичните разходи за стандартизирани стоки и услуги в рамките на централната държавна администрация. В системата на здравеопазването привеждане в действие на централизирано възлагане на обществени поръчки за медицински изделия и консумативи за системата за спешна помощ. Актуализиране и модернизиране на информационната система, използвана за разработване и управление на националния бюджет, за да се постигне по-добро управление на бюджетните данни, по-голяма бюджетна прозрачност, подобрен мониторинг и докладване. Освен това, увеличаване на числеността на специализирания персонал, който участва в прегледите на разходите. Преразглеждане на правната рамка с цел засилване на отговорностите на Министерството на финансите и на централните и местните публични органи за наблюдение на изпълнението на прегледите на разходите.	**Стъпка 1:** Създаване на база данни и на механизъм за контрол на увеличенията, които надхвърлят 20 % спрямо средните разходи на държавните институции. **<u>Всяка година, обхванатата от плана (2025—2031 г.):</u>** **Стъпка 2:** Извършване на годишни тематични прегледи на разходите и прилагане на заключенията и препоръките в процеса на планиране на бюджета в съответствие с установения годишен график. **<u>Постепенно, от 4-тото тримесечие на 2024 г. до 2-рото тримесечие на 2030 г.:</u>** **Стъпка 3:** Разширяване на категориите стоки и услуги, за които ще се възлагат централизирано обществени поръчки, с акцент върху приоритетните сектори с високи равнища на разходи. Увеличаване на дела на процедурите за обществени поръчки, възлагани от ONAC (Националната служба за централизирано възлагане на обществени поръчки), спрямо всички процедури за обществени поръчки, възлагани от всички възлагащи органи в Румъния, средно с 0,25 % годишно през следващите седем години. **<u>До четвъртото тримесечие на 2025 г.:</u>** **Стъпка 4:** Привеждане в действие на специализирана структура в Министерството на финансите за наблюдение на системите за публични разходи чрез използване на показатели за изпълнението и участие в специализирани курсове за обучение, организирани с подкрепата на Световната банка. **<u>До четвъртото тримесечие на 2025 г.:</u>**	Стъпка 1: Доклад от органите Стъпка 2: Публикуване на два прегледа на разходите годишно за конкретни сектори или дейности. Прегледите включват задължителни цели за икономии. Стъпка 3: Доклад на органите, в който се доказва, че делът на процедурите за обществени поръчки, възложени от ONAC, се е увеличил. Стъпка 4: Доклад от органите Стъпка 5: Влизане в сила на нормативния акт до четвъртото тримесечие на 2025 г.

		Стъпка 5: Създаване на правна рамка за прилагане на показатели за изпълнението на равнище централни и местни публични органи.	
Реформа на финансирането на предприятия (нова мярка)	Укрепване на административния капацитет на Министерството на инвестициите и европейските проекти за отпускане на средства в подкрепа на МСП под формата на частни дялови инвестиции, за да се насърчи дългосрочното икономическо развитие, да се привлекат инвеститори и да се създадат работни места.	**<u>До второто тримесечие на 2026 г.:</u>** Реформа на институционалната рамка за отпускане на средства в подкрепа на бизнес средата — Фонд за частни дялови инвестиции в подкрепа на МСП.	Влизане в сила на закона за функциониране на фонда, както и на специфично законодателство относно безвъзмездните средства, данъчния кредит и инвестиционните кредити за преработвателната промишленост.
Реформа на системата на разходите на държавните предприятия (нова мярка)	Извършване на диагностични анализи на икономическите оператори с цел: • намаляване на загубите и просрочените плащания; • актуализиране на таксите, начислявани за извършените услуги, и намаляване на оперативните разходи, което води до намаляване на субсидиите/трансферите от държавния бюджет, увеличаване на нетната печалба и увеличаване на приходите в държавния бюджет; • идентифициране на непродуктивни/нефункционални активи и предлагане на мерки за тяхното използване и/или продажба; • въвеждане на правила за разходите, особено за категории разходи, които не са пряко свързани с производствения процес или предоставянето на услуги. Реформата следва да зачита изцяло принципа на независимост на държавните предприятия и изискването те да се стремят към рентабилност. Взети заедно, тези мерки следва да доведат до намаление на трансферите/субсидиите от централните и местните органи на държавната администрация за държавните предприятия в размер на 0,25 % от БВП за целия период на действие на плана.	**<u>До третото тримесечие на 2025 г.:</u>** **Стъпка 1:** Извършване на диагностичен анализ на системата за оперативни разходи, системата за приходи и механизмите за актуализиране на таксите, както и на системата за субсидиране на икономическите оператори. **<u>До четвъртото тримесечие на 2025 г.:</u>** **Стъпка 2:** Създаване на регулаторна рамка за укрепване на системата за оперативни разходи, подобряване на управлението на публичните активи, въвеждане на правила за разходите и намаляване на зависимостта от бюджета на сектор „Държавно управление“ до четвъртото тримесечие на 2025 г.	Стъпка 1: Доклад от органите. Стъпка 2: Влизане в сила на регулаторната рамка. Реформата следва да доведе до намаления на трансферите от централните и местните органи на държавната администрация за държавните предприятия, възлизащи на 0,25 % от БВП за целия период на действие на плана (в сравнение с равнището през 2023 г.).

Съставено в Страсбург на […] година.

За Съвета
Председател